

РЕШЕНИЕ

26.11.2019

Яңавыл авылы

КАРАР

№ 56-1

Татарстан Республикасы Әгержे муниципаль районның «Яңа Бәзәкә авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турындагы Нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районның «Яңа Бәзәкә авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессын гамәлгә ашыруның хокукый нигезләрен, эчтәлеген һәм механизмын билгеләү, шулай ук керемнәрне формалаштыру, жирле бюджет чыгымнарын гамәлгә ашыру, муниципаль бурыч алулар һәм муниципаль бурыч белән идарә итү нигезләрен билгеләү максатларында, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Яңа Бәзәкә авыл жирлеге Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Күшымта итеп бирелгән Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районның "Яңа Бәзәкә авыл жирлеге" муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Яңа Бәзәкә авыл жирлеге Советының 2013 елның 16 ноябрендәге 28-1 номерлы «Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы «Яңа Бәзәкә авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турындагы Нигезләмәне раслау хакында» каарны үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге каарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча, Әгерже муниципаль районның рәсми сайтында Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында <http://agryz.tatarstan.ru> веб-адрес буенча бастырып чыгарырга һәм Яңа Бәзәкә авыл жирлеге Советының мәгълүмат стендларына урнаштыру юлы белән иғълан итәргә.

4. Әлеге каарның утәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Яңа Бәзәкә авыл жирлеге советының Финанс-бюджет, социаль Законлылык һәм хокук тәртибе дайими комиссиясенә йөклөргә.

Авыл жирлеге башлыгы,  
Совет рәисе



М.М.Ногманов

РАСЛАНГАН  
Татарстан Республикасы  
Әгержे муниципаль районы  
Яңа Бәзәкә авыл җирлеге Советының  
«26» ноябрь 2019 ел, 56-1  
номерлы Каары белән

**Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районның “Яңа Бәзәкә авыл җирлеге” муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турында Нигезләмә**

**1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр**

**Статья 1. Бюджет процессының хокукый нигезе**

1.Әлгеле Нигезләмә Россия Федерациясе Бюджет законнарына, “Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, “Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында” 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законына, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы “Яңа Бәзәкә авыл җирлеге” муниципаль берәмлеке Уставына, шулай ук Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы «Яңа Бәзәкә авыл җирлеге» муниципаль берәмлекенең башка муниципаль хокукый актларына нигезләнеп эшләнгән һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында аның үтәлешен төзү, карау, раслау, үтәү һәм тикшереп тору һәм Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы “Яңа Бәзәкә авыл җирлеге” муниципаль берәмлекендә (алга таба - муниципаль берәмлек) муниципаль бурыч алулар һәм муниципаль бурыч белән идарә итү барышында барышында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала.

2. Әлгеле Нигезләмәдә кулланыла торган тәшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән мәгънәдә кулланыла.

**Статья 2. Муниципаль берәмлек бюджетының хокукый формасы**

1. Муниципаль берәмлек бюджеты (алга таба - бюджет) һәм аның үтәлеше турындагы хисап Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Яңа Бәзәкә авыл җирлеге Советы (алга таба - Совет) каары рәвешендә әзерләнә һәм раслана.

2. Бюджет турында каар аңа кул куйганинан соң 10 көннән дә соңга калмыйча билгеләнгән тәртиптә рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

**Статья 3. Россия Федерациисе бюджет классификациясен куллану**

1. Бюджет вәкаләтләренә Россия Федерациясе бюджет классификациясен куллану тәртибен бюджетка кагылышлы өлешендә билгеләү, детальләштерү һәм билгеләү керә.

2. Бюджет керемнәренең Баш администраторлары исемлеге, бюджет керемнәренең аларга беркетелгән төрләре (ядәмче төрләре) җирлек Советы каары белән раслана.

Финанс органы Баш администраторлары җирле үзидарә органнары һәм (яки) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган керемнәр төрләре буенча ярдәмче кодлар исемлеген раслый.

Жирлек бюджеты акчаларын баш булучеләр исемлеге җирлек Советының чыгымнар структурасы составында җирлек бюджеты турындагы каары белән билгеләнә.

Жирлек бюджеты чыгымнарының төркем (төркемнәр һәм төркемчәләр) төрләре, бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программасызы юнәлешләре) исемлеге җирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы составында җирлек Советы каары белән җирлек бюджеты яки РФ БК билгеләгән очракларда җирлек бюджетының жыелма бюджет язмасы белән билгеләнеп раслана.

Һәр гавами норматив йөкләмәгә, бюджетара трансфертка, аерым функциягә ия җирле үзидарә органнары эшчәнлеге өлкәсенә, юнәлешенә аерым бирелгән һәр кешегә җирлек бюджеты чыгымнарының максатчан статьяларының уникаль кодлары бирелә.

Жирлек бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеге һәм кодлары, әгәр РФ БК башкасы билгеләнмәгән булса, җирлек бюджетын төзүне һәм башкаруны гамәлгә ашыручи финанс органы тарафыннан билгеләнә.

Максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар исәбеннән гамәлгә ашырыла торган жирлек бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеге һәм кодлары жирлек бюджетын төзүне һәм саклауны гамәлгә ашыручи финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә, шуннан күрсәтелгән бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансфертлар бирелә.

Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге жирлек Советының жирлек бюджеты турында карапы белән раслана.

Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының статьялар исемлеге жирлек Советының жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларын раслаганды жирлек бюджеты турында карапы белән раслана.

#### **Статья 4. Бюджет процессы принциплары һәм этаплары**

1. Муниципаль берәмлектә бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Бюджет процессының төп этаплары булып тора:

- бюджет проектын төзү;
- бюджетны карау һәм раслау;
- бюджет үтәлеше;
- муниципаль финанс контролен тормышка ашыру.

#### **Статья 5. Бюджет процессында катнашучылар һәм аларның бюджет вәкаләтләре**

1. Бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

1) Әгержे муниципаль районы "Яңа Бәзәкә авыл жирлеге" муниципаль берәмлеке башлыгы (алга таба-жирлек башлыгы);

2) Яңа Бәзәкә авыл жирлеге Советы (алга таба-жирлек Советы);

3) ТР Әгерже муниципаль районы Яңа Бәзәкә авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба - Башкарма комитет);

4) жирлекнән финанс органы;

5) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр);

6) бюджет керемнәренең Баш администраторлары (администраторлары);

7) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (администраторлары) ;

8) бюджет акчаларын алучылар.

2. Жирлек советы бюджетны һәм аның үтәлеше турында еллык хисапны карый һәм раслый, Совет комиссияләре, эш төркемнәре утырышлары, үз утырышларында бюджет үтәлешенең аерым мәсьәләләрен карау барышында контролльдә тотуны гамәлгә ашыра, Совет тарафыннан уздырыла торган тыңлаулар барышында һәм депутат таләпләре белән бәйле рәвештә тышкы муниципаль финанс тикшерүе органнарының хокукий статусын формалаштыра һәм билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында" 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актлары,

Татарстан Республикасы Әгержे муниципаль районы "Яңа Бәзәкә авыл жирлеге" муниципаль берәмлеке Уставы (алга таба-Устав) һәм әлеге Нигезләмәгә таянып башка вәкаләтләрне башкара.

Жирлек советына аның Россия Федерациясе Конституциясендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча компетенциясе чикләрендә, аның вәкаләтләрен тәэммин итү өчен кирәkle барлык мәгълүмат Башкарма комитет тарафыннан тапшырылырга тиеш.

3. Башкарма комитет бюджет проектын тәзүне тәэммин итә, аны кирәkle документлар һәм материаллар белән Совет раславына кертә, бюджетара трансфертларны булу методикасын һәм (яки) биру тәртибен әзерли һәм раслый, бюджет үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын тәзүне тәэммин итә, бюджет үтәлеше турында хисапны жирлек Советына раслауга тапшыра, муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэммин итә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет-хокук мәнәсәбәтләрен җайга салучы муниципаль хокукий актлар нигезендә башка вәкаләтләрне башкара.

4. Финанс органы тәзелгән килешү нигезендә жирлек бюджеты проектын төзи, аны жирлек Советына керту өчен кирәkle документлар һәм материаллар белән тапшыра, бюджет үтәлешен оештыра, бюджет хисаплылыгын тәзү тәртибен билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет-хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

5. Районның контроль-хисап палатасы, тәзелгән килешү нигезендә, тубәндәге бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра:

жирле бюджет үтәлешен контролльдә тоту;

жирле бюджет проектларына экспертиза;

жирле бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;

жирле бюджет акчаларын, шулай ук жирле бюджет тарафыннан Россия Федерациясе законнарында каралган башка чыганаклардан алына торган акчаларны файдалануның законлылыгына, нәтижәлелегенә (нәтижәлелегенә һәм экономлылыгына) контролльне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

муниципаль милектә булган, шул исәптән интеллектуаль эшчәнлек нәтижәләре һәм муниципаль берәмлек карамагындағы индивидуализация чарапары белән саклана торган мәлкәт белән идарә итү һәм эш итүне билгеләнгән тәртибен үтәүне контролльдә тоту;

жирле бюджет акчалары исәбеннән салым һәм башка ташламалар һәм ёстенлекләр, бюджет кредитлары бирүнен нәтижәлелеген бәяләү, шулай ук жирле бюджет һәм муниципаль милектәге мәлкәт исәбенә юридик затлар һәм шәхси эшкуарлар тарафыннан башкарыла торган алыш-бирешләр буенча муниципаль гарантияләр һәм йөкләмәләр бирүнен яисә йөкләмәләрне үтәүне тәэммин итүне законлылыгын бәяләү, шулай ук муниципаль милектә булган мәлкәт һәм юридик затлар тарафыннан башкарыла торган алыш-бирешләрнең башка ысууллары буенча йөкләмәләрне үтәүне тәэммин итү;

муниципаль хокукий актлар проектларына финанс-икътисадый экспертиза (финанс-икътисадый нигезләмәләрнең нигезлелеген дә кертеп), муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләренә, шулай ук муниципаль программаларга кагылышлы өлешендә;

муниципаль берәмлектә бюджет процессын анализлау һәм аны камилләштерүгә юнәлтелгән тәкъдимнәр әзерләү;

жирле бюджет үтәлеше, үткәрелгән контроль һәм эксперт-аналитик чарапар нәтижәләре турында мәгълүмат әзерләү һәм мондый мәгълүматны жирлек советына һәм авыл жирлеге башлыгына бирү;

вәкаләтләр чикләрендә коррупциягә каршы торуга юнәлтелгән чарапарда катнашу;

Әгержे муниципаль районның «Яңа Бәзәкә авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге бюджеты акчаларын файдалануның законлылығын, нәтижәлелеген (эффективлылығын һәм экономлылығын) контрольдә тоту;

тышкы муниципаль финанс тикшерүе өлкәсендә федераль законнар, Россия Федерациясе субъекты законнары, жирлек Советының Уставы һәм норматив хокукий актлары белән билгеләнгән башка вәкаләтләр.

Әлеге пунктта каралган район контроль-хисап палатасының бюджет вәкаләтләре «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән нигезләмәләрне үтәп гамәлгә ашырыла.

6. Бюджет акчаларын баш бүлүче түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

1) расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижәлелеген, адреслылығын һәм максатчан характеристын тәэммин итә;

2) үзенә буйсынган бюджет акчаларын алучылар һәм аннан файдаланучылар исемлеген тәзи;;

3) расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм бюджет ассигнованиеләре чикләрендә үтәлергә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

4) бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыруны гамәлгә ашыра, бюджет ассигнованиеләренең нигезләнүен тәшкил итә;

5) бюджет язмасын тәзи, раслың һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләренең лимитларын ведомство карамагындағы бүлүчеләргә һәм бюджет акчаларын алучыларга бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;.

6) бюджет йөкләмәләре лимитларын Формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

7) жыелма бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

8) казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

9) дәүләт (муниципаль) биремнәрен тәзи һәм раслың;

10) максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук әлеге Кодекста билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен алучылар тарафыннан бирелгәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтәүне тәэммин итә;

11) бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет Хисабын формалаштыра;

12) муниципаль берәмлек исеменнән аңа караган бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча жавап бирә;;

13) Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителә торган, бюджет-хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

7. Бюджет акчаларын бүлүче түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

1) тиешле бюджет чыгымнарын планлаштыруны гамәлгә ашыра;

2) бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство карамагындағы бүлүчеләргә һәм (яки) бюджет акчаларын алучыларга бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

3) бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәрту буенча үз карамагындағы бюджет акчаларын баш бүлүчегә тәкъдимнәр кертә;

3.1) максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук әлеге Кодекста билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен алучылар тарафыннан бирелгәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтәүне тәэммин итә;

4) бюджет акчаларын баш бүлүче тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларын баш бүлүченең үз карамагындагы аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

8. Бюджет акчаларын алучы тубәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

бюджет сметасын төзи һәм башкара;

житкерелгән бюджет йәкләмәләре лимитлары һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет йәкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) ути;

үзенә каралган бюджет ассигнованиеләрен куллануның нәтиҗәлелеген, максатчан характеристын тәэммин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәрту буенча тиешле тәкъдимнәр кертә;

бюджет исәбен алыш бара (бюджет исәбен алыш баруны тәэммин итә);

бюджет Хисабын формалаштыра (бюджет хисаплылыгын формалаштыруны тәэммин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет хисаплылыгын бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) тиешле рәвештә тапшыра;

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмә һәм алар нигезендә кабул ителгән, бюджет-хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

9. Бюджет керемнәренең баш администраторы тубәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

бюджет керемнәре администраторлары исемлеген төзи;

урта сроклы финанс планын һәм (яки) бюджет проектын төзу өчен кирәкле белешмәләр бирә;;

касса планын төзу һәм алыш бару өчен мәгълүмат бирә;

бюджет керемнәре баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра һәм тапшыра;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганаклары исемлеге нигезендә бюджет керемнәре чыганаклары реестрын алыш бара;

Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага карата гомуми таләпләр нигезендә бюджетка керемнәрне фаразлау методикасын раслый;

Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителә торган, бюджет-хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

10. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы тубәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторлары исемлеген төзи;

бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәрне һәм түләүләрне плannлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын түләү өчен билгеләнгән ассигнованиеләрне аның карамагына бүлеп бирелгән ассигнованиеләрдән файдалануның адреслылыгын һәм максатчан характеристын тәэммин итә;

бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторларына караган бюджет ассигнованиеләрен бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары баш администраторының бюджет Хисабын формалаштыра;

Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага карата гомуми таләпләр нигезендә бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәрне фаразлау методикасын раслый;

бюджет ассигнованиеләренең нигезләнүен тәшкил итә.

11. Бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең), бюджет керемнәре баш администраторының (администраторының), эчке финанс тикшерүен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары баш

администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

### **Статья 6. Бюджет керемнәре**

1. Бюджет керемнәре Россия Федерациясе Бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар түрындагы Россия Федерациясе законнары һәм башка мәжбүри түләуләр түрындагы законнар һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, салымнар һәм жыемнар түрындагы Татарстан Республикасы законнары, салымнар һәм жыемнар түрындагы Советның норматив-хокукий актлары нигезендә төзелә.

2. Жирле салымнар түрында каарларга үзгәрешләр керту түрында Совет каарлары, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган, чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган жирле бюджетлар керемнәрен үзгәртүгә китерә торган Совет каарлары чираттагы финанс елында һәм план чорында бюджет түрында каар проекти Советка кертелгәнче 7 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

### **Статья 7. Бюджет чыгымнары**

1. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары чыгымнарын формалаштыру Федераль дәүләт хакимиите органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен Россия Федерациясе законнары нигезендә бүлүгә бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла., Чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) тиешле бюджетлар акчалары исәбеннән халыкара һәм башка шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә булырга тиеш.

### **Статья 8. Резерв фонды**

1. Бюджетның чыгым өлешендә Башкарма комитетның резерв фондын булдыру күздә тотыла.

2. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының чыгым өлешендә закон чыгару (вәкиллекле) органнарының һәм закон чыгару (вәкиллекле) органнары депутатларының резерв фондларын булдыру тыела.

3. Башкарма комитетның резерв фонды күләме тиешле бюджетлар түрындагы законнар (каарлар) белән билгеләнә һәм чыгымнарының гомуми күләме күрсәтелгән законнар (каарлар) белән расланган 3 проценттан артмаска тиеш.

4. Башкарма комитетның резерв фонды акчалары көтелмәгән чыгымнары финанс белән тәэммин итүгә, шул исәптән авария-торгызу эшләрен һәм табигый бәла-казалар һәм башка гадәттән тыш хәлләрнең нәтижәләрен бетерүгә бәйле башка чарапарны үткәругә, шулай ук өлеге статьяның 6 пунктында күрсәтелгән тәртиптә каралган башка чарапарга жибәрелә.

5. Башкарма комитетның жирле бюджет составында каралган резерв фондының бюджет ассигнованиеләре Башкарма комитет каары буенча файдаланыла.

6. Жирле бюджет составында каралган Башкарма комитет резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану тәртибе башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

7. Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану түрындагы хисап тиешле бюджет үтәлеше түрындагы еллык хисапка күшымта итеп бирелә.

### **Статья 9. Бюджетта каралмаган чыгымнары гамәлгә ашыру**

1. Эгәр чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге тәрләре буенча чыгым йөкләмәләрен арттыруны яисә чыгым йөкләмәләренең яңа тәрләрен кертүне күздә тоткан муниципаль хокукий акт кабул ителсә, мондый акт кабул ителгәнчегә кадәр, бер генә гавами-хокукий берәмлек тарафыннан да үтәлмәгән чыгым йөкләмәләренең яңа тәрләрен кертүне күздә

тоткан муниципаль хокукый актта чыгым йөклөмәләренең яңа төрләрен, шул исәптән Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетларына финанс ресурсларын тапшыру тәртибен һәм чыганакларын билгели торган нормалар булырга тиеш.

2. Чыгым йөклөмәләренең яңа төрләрен кабул итүгә бюджет ассигнованиеләре бүлеп бирү яисә чыгым йөклөмәләренең гамәлдәге төрләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыру бюджет ассигнованиеләрен бюджет турындагы каарга тиешле бюджет ассигнованиеләрен керту шарты белән йә агымдагы финанс елында бюджетка өстәмә керемнәрнең тиешле чыганаклары булганда һәм бюджет чыгымнарының аерым статьялары буенча бюджет ассигнованиеләре кыскартылганда гына гамәлгә ашырылырга мөмкин.

## **Статья 10. Чыгым йөклөмәләре**

1. Муниципаль берәмлекнең чыгым йөклөмәләре түбәндәгеләр нәтиҗәсендә барлыкка килә:

федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнары хәл итәргә хокуклы бүтән мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар кабул итү, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча муниципаль берәмлек (муниципаль берәмлек исеменнән) шартнамәләр (килешүләр) төзү;

жирле үзидарә органнары тарафыннан аларга тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукый актлар кабул итү;

муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан муниципаль берәмлек исеменнән килешүләр төзү.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1, 3 пунктларында күрсәтелгән муниципаль берәмлекнең чыгым йөклөмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мәстәкыйль билгеләнә һәм үз керемнәре һәм тиешле жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары исәбеннән үтәлә.

3. Муниципаль берәмлекнең әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пунктында күрсәтелгән чыгым йөклөмәләре федераль законнар (Татарстан Республикасы законнары) нигезендә жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган тәртиптә жирле бюджетларга бирелә торган Татарстан Республикасы бюджетыннан субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә үтәлә.

Әгәр муниципаль берәмлектә тиешле субвенцияләрне исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар артып китсә, муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йөклөмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәклे өстәмә чыгымнары финанс яғыннан тәэмин итү үз керемнәре һәм жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек советы, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән таләпләрне үтәп, депутатларның, сайланулы вазыйфаи затларның, муниципаль хезмәткәрләрнән, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренең хезмәт өчен түләү күләмнәрен һәм шартларын мәстәкыйль билгели.

5. Жирлек Советы, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән очраклардан тыш, федераль дәүләт хакимиите органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөклөмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуксыз.

Жирле үзидарә органнары башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимиите органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән аларның компетенциясенән алынмаган мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөклөмәләрен бары тик үз финанс чаралары булганда гына (бюджетара трансферлардан тыш) билгеләргә һәм үтәргә хокуклы.

## **Статья 11. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр**

1. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Элеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән бюджетара субсидияләр Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә жирлек бюджетында карала.

## **Статья 12. Жирлек бюджетыннан муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр**

1. Жирлек Советының Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган карапларында караплан очракларда һәм тәртиптә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен башкарганда барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Элеге статьяда күрсәтелгән субсидияләр бирунен максатлары һәм шартлары жирлек Советы карапы белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган жирлек башкарма комитеты килешүләре белән билгеләнә.

## **Статья 13. Бюджет кытлыгы**

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына бюджет кытлыгы, элеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән чикләүләрне үтәп, бюджет турында Совет карапы белән билгеләнә.

2. Бюджет дефициты, кире кайтарылмый торган керемнәренең һәм өстәмә норматив түләүләр буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, бюджет керемнәренең расланган еллык гомуми күләменең 10 процентыннан артмаска тиеш.

Жирлеккә карата РФ БК 136 статьясындагы 4 пунктында караплан чаралар гамәлгә ашырылган очракта, бюджет кытлыгы, кире кайтарылмый торган керемнәренең һәм (яисә) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең расланган гомуми еллык күләменең 5 процентыннан артмаска тиеш.

Муниципаль берәмлек милкендәге акцияләрне сатудан һәм капиталда катнашуның башка рәвешләреннән керемнәрне жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары составында бюджет турында Совет карапы белән расланган очракта һәм (яисә) жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимү очрагында жирле бюджет кытлыгы күрсәтелгән керемнәр суммасы һәм жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар күләме чикләрендә әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләрдән артып китәргә мөмкин.

3. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап күрсәткечләре буенча барлыкка килгән бюджет дефициты әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары составында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бирелгән һәм түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма бюджет турындагы карап белән расланган очракта, бюджет дефициты әлеге статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләрдән артып китәргә мөмкин.

## **Статья 14. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр**

1. Акча йөкләмәләре буенча жирлек алдындагы бурыч булып акча средстволары суммасы тора, аны жирлек алдындагы акчалата йөкләмә нигезендә билгеле бер датага түләргә тиеш.

2. Жирлекнен финанс активлары жирлек алдында акча йөклөмөлөре буенча таләплөрне формалаштыра.

3. Жирлек алдындағы акчалата йөклөмөлөр буенча бурычны исәптөн төшерү һәм торғызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе) Әгержे муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә, мона Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш.

4. Акчалата йөклөмөлөрне (акчалата йөклөмөлөр буенча бурычларны) исәпкә алу, шулай ук курсәтелгән йөклөмөлөр һәм алыш-биreshләр буенча таләп хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93.2 статьясындагы 4 пунктында курсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93.2 статьясындагы 5 пунктында курсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Әгәр килешүдә башкасы билгеләнмәгән булса, жирлек алдындағы акчалата йөклөмөлөр тиешле сумманы жирлек бюджетының бердәм счетына күчергәннән бирле үтәлгән булып санала.

### **Статья 15. Бюджет кредитлары**

1. Бюджет хисабына бюджет кредитлары Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына, юридик затларга, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә һәм Совет карапы белән билгеләнгән тәртиптә, шулай ук бюджет турында Совет карапы белән каралган шартларда һәм чикләрендә бирелә.

### **Статья 16. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары**

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганаклары составына түбәндәгеләр кертелә:

номиналь бәясе Россия Федерациясе валютасында курсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштырудан килгән акчалар һәм аларны түләүгә юнәлдерелгән акчалар арасындагы аерма;

жирлек арасында Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларының жәлеп ителгән һәм түләнгән кредитлары арасындагы аерма;

жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән һәм түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма жирлек бюджетына Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бирелгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

тиешле финанс елы дәвамында жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәртү;

жирле бюджет кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганаклары.

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның башка чыганаклары составына түбәндәгеләр кертелә:

жирлек милкендәге акцияләр һәм башка капиталында катнашу формаларын сатудан керемнәр;

жирлек бюджеты чаралары буенча курс аермасы;

Гарант тарафыннан муниципаль гарантияләрне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокуку барлыкка килүгә китерсә йә бенефициарның принципалга карата таләп хокуку гарантка юл кую белән бәйле очракта, жирлек гарантияләрен үтәүгә Россия Федерациясе валютасында жибәрелә торган акчалар күләме;

Россия Федерациясе валютасында жирлекнен башка бурыч йөклөмөләрен түләүгә жибәрелә торган акчалар күләме;

жирлек бюджетыннан юридик затларга бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар белән жирлек бюджетының юридик затларга бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма юридик затларга Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы;

жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар белән жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындағы аерма;

жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счеттан күчерелгән акчалар һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетка күчерелгән акчалар арасындағы аерма-жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта.

Агымдагы финанс елы башына жирлек бюджеты акчалары (статья 2007 елның 2 августындағы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән кертелде) финанс хисап елында файдаланылмаган муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре күләмендә агымдагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга, шулай ук жирлек советының хокукый акты белән билгеләнгән күләмдә жирлек советының агымдагы финанс елында вакытлыча касса өзеклекләрен каплауга һәм жирлек исеменнән төzelгән товарлар белән тәэммин итүгә, эшләр башкарга, хәzmәтләр күрсәтүгә муниципаль контрактлар, финанс хисап елында финанс хисап елында бирелүе күрсәтелгән субсидияләр алучыларның финанс тәэминаты чыганагы булган акчалата йөкләмәләрен жирлек бюджеты турындағы карапда каралган очракларда файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләренең калдығы суммасыннан артмаган күләмдә түләү өчен кирәkle сумма чикләрендә гамәлгә ашырылган юридик затларга субсидияләр биругә бюджет ассигнованиеләре каралган.

Калган акчалар белән идәрә иту операцияләре составына жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта гамәлгә куючысы жирлек һәм шәхси счетлары Россия Федерациясе законнары нигезендә Әгерже районның Финанс-бюджет палатасында ачылган оешмаларның акчаларын җәлеп иту һәм кире кайтару кертелә.

Жирлек бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганаклары составына кертелә:

максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында җәлеп ителгән һәм жирлек тарафыннан түләнгән бюджет кредитлары арасындағы аерма;

муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокуку барлыкка килүгә китерсә, максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясе тарафыннан бирелгән чит ил валютасындағы жирлекнең муниципаль гарантияләрен үтәүгә жибәрелә торган акчалар күләме

## **Статья 17. Муниципаль бурыч**

1. Муниципаль бурыч - жирлек тарафыннан кабул ителгән Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән бурыч йөкләмәләре төрләре нигезендә муниципаль бурыч алулардан, еченче затларның йөкләмәләре буенча гарантияләрдән барлыкка килә торган йөкләмәләр, башка йөкләмәләр.

2. Муниципаль бурыч структурасы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч йөкләмәләре төркемләвеннән гыйбарәт.

Районның бурыч йөкләмәләре түбәндәгеләргә йөкләмәләр рәвешендә була ала:

1) жирлекнең кыйммәтле кәгазьләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә);

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка Россия Федерациясе валютасында җәлеп ителгән бюджет кредитлары;

3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында чит ил валютасында Россия Федерациясеннән җәлеп ителгән бюджет кредитлары;

4) жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларыннан алынган кредитлар;

5) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән жирлек гарантияләре (муниципаль гарантияләр);

6) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациисенең чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;

7) Россия Федерациисе Бюджет кодексын гамәлгә керткәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән башка бурыч йөкләмәләренә.

Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме (статья 2007 елның 2 августындағы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

3) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль эчке бурыч күләменә кертелә:

1) йөкләмәләре Россия Федерациисе валютасында белдерелгән муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) йөкләмәләре Россия Федерациисе валютасында белдерелгән Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;;

3) йөкләмәләре Россия Федерациисе валютасында белдерелгән кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) Россия Федерациисе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең Россия Федерациисе валютасында түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль тышкы бурыч күләменә кертелә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациисеннән жирлеккә жәлеп ителгән чит ил валютасындағы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирлек тарафыннан бирелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.

Жирлекнең бурыч йөкләмәләре кыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртacha вакытлы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак вакытлы (биш елдан алтып 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

3. Муниципаль бурычның ин чик күләме, кире кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм (яисә) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәрнән керемнәрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, бюджет керемнәренең гомуми еллык расланган күләменнән артмаска тиеш.

Жирлеккә карата Россия Федерациисе Бюджет кодексында 136 статьясындағы 4 пунктында караптар гамәлгә ашырылған очракта, муниципаль бурычның ин чик күләме, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яисә) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәрнән керемнәрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, бюджет керемнәренең расланган гомуми еллык күләменең 50 процентыннан артмаска тиеш.

Чираттагы финанс елышында 1 гыйнварына кадәр муниципаль бурычның ин чик күләме агымдагы елның 1 гыйнварына бюджет кредитлары буенча муниципаль бурыч күләме чикләрендә әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләрдән артып китәргә мөмкин һәм (яисә) агымдагы финанс елышында жирле бюджетка Россия Федерациисе бюджет системасынан башка бюджетларыннан жәлеп ителә торган бюджет кредитлары кытлыгын финанслау чыганаклары составында бюджет түрүндагы карар расланган очракта күрсәтелгән кредитлар чикләрендә әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләрдән артып китәргә мөмкин.

4. Бюджет турында карап белән расланган Чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль бурычка хәзмәт күрсәту чыгымнары қуләме, хисап финанс елы өчен бюджет үтәлеше турындагы хисап курсәткечләре буенча, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар қуләменең 15 процентаеннан артмаска тиеш.

#### **Статья 18. Россия Федерациисе валютасында белдерелгән жирлекнең бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру**

1. Әгәр Россия Федерациисе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе муниципаль бурыч йөкләмәсе туләү шартлары белән каралган туләү датасыннан соң килүче датадан соң өч ел эчендә түләүгә тапшырылмаса (йөкләмәләр шартлары һәм жирлекнең муниципаль хокукий актларында билгеләнгән гамәлләр кредитор тарафыннан башкарылмаса), күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр жирлекнең вәкиллекле органының муниципаль хокукий актларында башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Муниципаль гарантияләр буенча Россия Федерациисе валютасыннадагы жирлекнең бурыч йөкләмәләре муниципаль гарантияләрне туктатуга нигез булып торган вакыйгалар (хәлләр) килеп туганда тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) килеп туган очракта муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Жирлекнең башкарма комитеты, әлеге статьяның 1 пунктындағы беренче абзацында күрсәтелгән сроклардан соң, Россия Федерациисе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында муниципаль хокукий акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациисе валютасында белдерелгән күчерелә торган муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исәптән төшерү суммаларын чагылдырмыйча аларны исәптән төшерү суммасына муниципаль бурыч қуләмен киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Әлеге статьяның 1 пунктындағы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча Россия Федерациисе, Россия Федерациисе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

5. Муниципаль бурычтан реструктурлаштырылган, шулай ук түләнгән (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациисе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле көгазыләрнең эмиссия шартлары нигезендә аларны тулы қуләмдә эмитлаштырган орган тарафыннан сатып алынган (Россия Федерациисе законнарында каралган операцияләрне алмаштыру нәтижәсендә яисә башка операцияләр) муниципаль кыйммәтле көгазыләрнең чыгару, түләү датасына кадәр, күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда түләнгән дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле көгазыләр эмитенты үзе тарафыннан чыгарылган муниципаль кыйммәтле көгазыләр буенча йөкләмәләрне түләп бетерү датасы житкәнче сатып алынган (алмашу нәтижәсендә алынган яисә Россия Федерациисе законнарында каралган башка операцияләр нәтижәсендә алынган) дип танырга хокуклы.

#### **Статья 19. Муниципаль бурыч алулар**

1. Муниципаль эчке бурыч алулар дигәндә муниципаль кыйммәтле көгазыләрне урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан авыл жирлеге исеменнән жирле бюджетка заем акчаларын жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Россия Федерациисе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

2. Авыл жирлегенең муниципаль тышкы бурыч алулары дигэндә, Россия Федерациясе тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында, жирлек исеменнән жирле бюджетка федераль бюджеттан кредитлар жәлеп итү күздә тотыла, алар буенча Россия Федерациясе алдында чит ил валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

3. Муниципаль тышкы бурыч алулар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенең Дәүләт тышкы бурыч алулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокуына Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм жирлек уставы нигезендә жирлек исеменнән жирлек башкарма комитеты ия.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыру жирлек тарафыннан түбәндәге шартларны үтәгәндә гамәлгә ашырыла:

- 1) районның бурыч йөкләмәләре буенча кичектерелгән бурычларның булмавы;
- 2) жирлек тарафыннан исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның бер яисә берничә рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручи Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган дәрәҗәдән ким булмаган күләмдә кредит рейтингы алынса.

6. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә аны бурыч тотрыклылыгының уртacha дәрәҗәсе булган заемчылар төркеменә керткәn очракта, жирлек муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пунктында каралган жирлекнәn бурыч тотрыклылыгы курсәткечләре курсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә ул бурыч тотрыклылыгының уртacha дәрәҗәсе булган заемчылар төркеменә кертелгәn очракта, муниципаль гарантияләрне бары тик Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар, Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр программаларын, шулай ук курсәтелгән программаларга үзгәрешләр көргөн очракта гына бирергә хокуклы.

8. Аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы тубән булган заемчылар төркеменә керткәn очракта, жирлек муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пунктында каралган жирлекнәn бурыч тотрыклылыгы курсәткечләренең курсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә аны бурыч тотрыклылыгы тубән булган заемчылар төркеменә керткәn очракта, жирлек формасы буенча муниципаль эчке бурыч алуларны бары тик жирлекнәn бурыч йөкләмәләрен рефинанслау максатларында гына, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирлекнәn түләү сәләтен торғызу планы кысаларында бирелгән максатчан бюджет кредитлары рәвешендә генә башкарырга хокуклы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пунктында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясындагы 7 пунктында каралган.

10. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы тубән булган заемчылар төркеменә аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм 311 статьясы нигезендә кертелгәn очракта, жирлек муниципаль тышкы

бурыч алуларны гамәлгә ашырырга һәм муниципаль гарантияләрне чит ил валютасында бирергә хокуклы түгел.

11. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә ул бурыч тотрыклылығы тубән булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Россия Федерациясе валютасында бары тик Татарстан Республикасы Финанс министрлығы тарафыннан чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе валютасында расланган очракта гына (чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе валютасында) бирергә хокуклы

12. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пунктында каралган жирлекнәң түләү сәләтен торғызу планы кысаларында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бирелгән максатчан бюджет кредитлары буенча жирлек йөкләмәләрен реструктуризацияләүне үткәру рәхсәт ителми.

## **Статья 20. Чит ил валютасында бурыч алулар һәм жирлеккә гарантияләр бирү үзенчәлекләре**

1. Жирлек Россия Федерациясеннән чит ил валютасында бурыч алыша, Россия Федерациясеннән, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алыш, максатчан чит ил кредитларын жәлеп ителгән чараларны куллану кысаларында гына чит ил валютасында гарантияләр бирергә хокуклы.

## **Статья 21. Муниципаль бурыч алуларның инч чик күләме**

1. Тиешле финанс елына муниципаль бурыч алуларның инч чик күләме дип тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары буенча жирле бюджетка акча жәлеп итүнен жыелма күләме аңлашыла.

2. Жирле бюджетка акча жәлеп итү күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акчаларны жәлеп итүнен гомуми суммасы, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алыш, жирле бюджет кытлыгын финанслауга жибәрелә торган акчаларның гомуми суммасыннан һәм жирлекнәң бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артмаска тиеш.

3. Хисап финанс елында жирлек бурыч алуларның гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан артып китсә, һәм агымдагы елның 1 гыйнварына жирле бюджет акчаларның күрсәтелгән арттыру суммасында барлыкка килгән бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артып киткән очракта, агымдагы финанс елына бурыч алуларның инч чик күләмен киметеп, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелергә тиеш.

## **Статья 22. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычыннан һәм жирлекнәң бурыч тотрыклылығының инч чик курсәткечләре**

1. Жирле бюджет турындагы карап нигезендә муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (жирлекнәң чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда), чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына (чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына торышы буенча), шул исәптән Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча бурычның инч югары чиге курсәтелеп, югары чик билгеләнә, (жирлекнәң чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булган очракта).

3. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның югары чикләре (жирлекнәң чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда) әлеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләрне үтәгендә билгеләнә.

4. Муниципаль бурыч күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында расланган каар нигезендә, кире кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм (яисә) физик затлар керемнәренә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән түләүләрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренә гомуми күләменнән артмаска тиеш.

5. Муниципаль бурычка хезмәт курсәту чыгымнары күләме түбәндәге таләпләрне үтәгендә жирле бюджет турынdagы каар белән раслана:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль бурычка хезмәт курсәту чыгымнары күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы белән расланган яисә чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында каар белән расланган тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменең 10 процентаеннан артмаска тиеш, моңа Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләменнән тыш;

2) Чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль бурычны түләү һәм хезмәт курсәту буенча чираттагы финанс елының 1 гыйнварына барлыкка килгән түләүләрнең еллык суммасы чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында расланган каар нигезендә 20 процентаеннан артмаска тиеш, жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренең һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләрнең; курсәтелгән нисбәтне исәпләгендә, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварыннан соң бурыч йөкләмәләрен вакытыннан алда түләүгә жибәрелә торган түләүләр суммасы исәпкә алынмый.

### **Статья 23. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы**

1. Чит ил валютасынdagы муниципаль гарантияләр программы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган чит ил валютасынdagы муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт, түбәндәге мәгълүматларны курсәтеп:

1) һәр юнәlesh (максатлар), категория (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәleshе (максатлары) буенча принциплар атамаларын курсәтеп гарантияләү юнәleshләре (максатлары);

2) гарантияләр һәм алар тарафыннан тәэмmin ителә торган йөкләмәләр валюта;

3) гарантияләрнең гомуми күләме;

4) гарантның принципларга карата регресс таләбе хокуки булу (булмау);

5) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәэмmin ителә торган йөкләмәләр белдерелгән валютада бирелә һәм үтәлә.

3. Чит ил валютасынdagы муниципаль гарантияләр программы бюджет турынdagы каарга күшүмтә булып тора.

### **Статья 24. Муниципаль тышкы бурыч алулар программы**

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурыч алулар программы максатчан чит ил кредитларын һәм (яисә) чираттагы финанс елында һәм план чорында чит ил валютасында түләнгән чит ил кредитларын куллану қысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жәлеп ителә торган һәм (яисә) чит ил валютасында түләнгән бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы бурыч алулар программы белән билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча бурыч йөкләмәләрен түләү срокларында жирле бюджетка максатчан чит ил кредитларын файдалану қысаларында чит ил валютасында федераль бюджеттан жирле бюджетка жәлеп итү күләме һәм

максатчан чит ил кредитларын файдалану кысаларында жирле бюджетка жәлеп ителө торган бурыч йөклөмәләрен түләү сроклары;;

2) максатчан чит ил кредитларын файдалану кысаларында жирле бюджетка федераль бюджеттан чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) жирлекнең бурыч йөклөмәләрен түләү күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурыч алулар программыны чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карага күшымта булып тора.

### **Статья 25. Муниципаль эчке бурыч алулар программыны**

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программыны чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла һәм (яисә) түләнгән тиешле бурыч йөклөмәләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алулар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке бурыч алулар программыны белән түбәндәгеләр билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган бурыч йөклөмәләрен түләүненән инч чик сроклары тиешле бурыч йөклөмәләре төрләре буенча жирле бюджетка акча жәлеп иту күләмнәре һәм тиешле бурыч йөклөмәләре төрләре буенча бурыч йөклөмәләрен түләүненән инч чик сроклары.;

2) тиешле бурыч йөклөмәләре төрләре буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөклөмәләрен түләү күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программыны чираттагы финанс елына һәм план чорына тиешле бюджет турында карага күшымта булып тора.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурычны үткәру муниципаль эчке бурыч алулар программында чагылдырылмый

### **Статья 26. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программыны**

1. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программыны, түбәндәге мәгълүматларны күрсәтеп, Чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

1) һәр юнәлеш (максатлар), категория (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча принциплар атамаларын күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары) ;

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) гарантның принципларга карата регресс таләбе хокуку булу (булмау) ;

4) гарантияләрне бирү һәм үтәуенән башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән йөклөмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программыны бюджет турында тиешле карага күшымта булып тора.

### **Статья 27. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыруның инч чик күләмнәре**

Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына (чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең инч чик күләме номиналь бәя буенча тиешле бюджет турында Каарда билгеләнгән муниципаль эчке бурычның югары чикләреннән тыш жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

## **Статья 28. Муниципаль гарантияләр**

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында шартнамәдән яисә башка алыш-бирештән (төп йөкләмәдән) барлыкка килгән акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәэммин итә.

2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне тәэммин итми, шул исәптән принципалга аларның вакытыннан алда үтәлеше яисә принципал йөкләмәләрен үтәү вакыты якынлашкан вакыйгалар (шартлар) житкән очракта да.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри булып тора.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы чагылдырылган валютада бирелә һәм үтәлә.

5. Муниципаль гарантия буенча Гарант принципалның үзенә тәэммин ителгән йөкләмәсе буенча гарантия суммасы чикләрендә субсидиар җаваплылык tota.

6. Муниципаль гарантиядә курсателә:

1) Гарант исеме һәм Гарант исеменнән гарантия биргән орган исеме;

2) бенефициарның исеме;

3) принципалның исеме;

4) гарантия бирелә торган йөкләмә (төп йөкләмәнең исемен, бәяләмәсен һәм Номерын (булган очракта), төп йөкләмәнең гамәлдә булу вакытын яисә аның буенча йөкләмәләрне үтәү вакытын, якларның атамаларын, төп йөкләмәнең башка мәһим шартларын күрсәтеп));

5) Гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантия үз көченә керү датасы яисә гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу срокы;

9) гарантия очрагын билгеләү, гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен кую вакыты һәм тәртибе;

10) гарантияне чакыртып алу нигезләре;

11) гарантия буенча йөкләмәләрне Гарант тарафыннан үтәү тәртибе;

12) гарантиянең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәлгәндә, принципалның гарантия белән тәэммин ителгән йөкләмәләренең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәлгәндә (туктатылганда) гарантия суммасын киметү нигезләре һәм гарантиядә билгеләнгән башка очракларда;

13) гарантияне туктату нигезләре;

14) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелә алмый торган төп йөкләмә шартлары;

15) муниципаль гарантия буенча бенефициарга Гарант тарафыннан түләнгән акчаларны каплау турында принципалга Гарант таләбе хокукуы булу яисә булмау (принципалга карата гарантның регресс таләбе, регресс);

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, гарантның норматив хокукий актларында, Гарант исеменнән гарантия бирүче орган актларында билгеләнгән белешмәләр.

7. Гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукуын күздә тотмый торган муниципаль гарантия бары тик муниципаль гарантия бирә торган жирлек милкендәге муниципаль гарантияне бирүче шәһәр жирлеге карамагындағы хужалық жәмгыяте йөкләмәләре (өлешләре) буенча гына бирелә ала. Принципалны тулысынча яисә өлешчә хосусыйлаштырган очракта мондый муниципаль гарантия гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукуы белән бирелгән дип санала һәм принципалның Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясы һәм Россия Федерациясе граждан законнары таләпләренә туры килә торган жирлек башкарма комитеты актларында билгеләнгән вакытта гарантның принципалга карата регресс таләбен канәгатьләндерү

буенча принципалның йөклөмәләрен үтәүне тәэммин итү бурычы барлыкка килә, тулы күләмдә яисә гарантиянең нинди дә булса өлешендә үтәлүенә бәйле рәвештә барлыкка килгән. Күрсәтелгән тәэмминат бирелгәнче муниципаль гарантияне үтәү рөхсәт ителми.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе календарь дата яисә гарантиядә курсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) башлану белән билгеләнә.

9. Гарант бенефициарның алдан язма рөхсәтеннән башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртергә хокуклы түгел.

10. Муниципаль гарантия буенча бенефициарның гарантка карата булган таләпләр, яңа хужага (сатып алучыга) облигациягә хокукларның яңа хужасына (эмитентка) күчүгә, принципал (эмитентның) йөклөмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә, кыйыммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән таләпләрнең хокукларын тапшырудан (кучудән) тыш, алдан язма ризалыгыннан башка тапшырыла (бүтән нигезләр буенча күчәргә) алмый.

11. Муниципаль гарантия гарантиядә курсәтелгән очракларда һәм нигезләр (шул исәптән әлеге статьяның 6 пунктындағы 14 пункттасында курсәтелгән гарантның язма ризалыгыннан башка үзгәртелгән очракта), шулай ук бу статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясындағы 5 пунктында билгеләнгән бурыч принципалы үтәлгәндә Гарант тарафыннан таныла.

12. Муниципаль гарантия буенча акча түләү турында бенефициар таләбе (гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе) гарантиядә билгеләнгән очракта гына гарантка бирелгрә мөмкин. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе гарантиядә билгеләнгән тәртиптә, гарантиядә курсәтелгән документларны күшүп, язма рәвештә гарантка белдерелгрә тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантиядә һәм муниципаль гарантияне бирү турындағы килешүдә билгеләнгән срокыннан элек гарантияне үтәү турында таләпләрне, шул исәптән принципалның гарантиясе белән тәэммин итегендә йөклөмәләрне үтәү срокы якынлашкан дип санала торган вакыйгалар (шартлар) вакытында да, курсәтергә хокуклы түгел.

14. Гарант гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен кую турында принципалга хәбәр итәргә һәм принципалга таләпнәң кучермәсен тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән срокта, бенефициарның курсәтелгән таләпкә күшүп бирелгән документлар белән Гарантия үтәлеше турындағы таләбен каарга һәм гарантия шартларына таләпләр һәм аңа күшүп бирелгән документлар туры килү-килмәвен тикшерергә тиеш.

16. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм аңа күшүп бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) гарантия шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарга аның таләбен канәгатьләндерүдән баш тарта.:)

1) гарантия бирелгән срок тәмамланғаннан соң (гарантиянең гамәлдә булу срокы) гарантка таләп һәм (яисә) аңа күшүп бирелгән документлар гарантка тапшырылган);

2) таләп һәм (яисә) аңа күшүп бирелгән документлар гарантиядә билгеләнгән тәртипне бозып, гарантка тапшырылды;

3) таләп һәм (яисә) аңа күшүп бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан тәкъдим итегендә принципалның гарантия белән тәэммин итегендә йөклөмәләренең тиешле үтәлешен кабул итүдән баш тартты;

5) әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясындағы 6 пунктында билгеләнгән очракларда;

6) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

17. Гарантиянең үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм (яисә) аңа күшүп бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) муниципаль гарантия шартларына туры килми

дип танылган очракта, гарант бенефициарга аның таләбен канөгатьләндерүдән баш тарту турында хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант бенефициар таләбенә каршы принципал тәкъдим итә алырлық каршылыкларны чыгарырга хокуклы. Гарант хәттә принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да әлеге каршылыкларга хокуын югалтмый.

19. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен һәм аңа күшүп бирелгән документларны нигезле һәм муниципаль гарантиянең тиешле шартлары дип танылган очракта, гарант гарантия буенча йәкләмәне гарантиядә билгеләнгән вакытта үтәргә тиеш.

20. Гарантның бенефициар каршындагы муниципаль гарантиядә каралган йәкләмәсе гарантия белән тәэммин ителгән принципалның срокы чыккан йәкләмәләре үтәлгәнде, ләкин гарантия суммасыннан да артмый.

21. Гарантның муниципаль гарантия буенча бенефициар алдындагы йәкләмәсе туктатыла:

1) гарантта билгеләнгән үтәлгәнде бенефициарга Гарант тарафыннан акча түләп,;

2) гарантиядә билгеләнгән вакыт узғаннан соң, ул бирелгән (гарантиянең гамәлдә булу срокы);

3) принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан принципалның гарантия белән тәэммин ителгән йәкләмәләрен үтәгән йә принципалның күрсәтелгән йәкләмәләрен башка нигезләр буенча (бенефициар тарафыннан гарантка һәм (яисә) судка бирелгән гарантия үтәлеше турында гарантка карата таләп булу-булмауга карамастан) туктатылган очракта, яисә принципалның күрсәтелгән йәкләмәләрен башка нигезләр буенча (бенефициар тарафыннан гарантка һәм (яисә) судка биргән таләпләр булу-булмауга карамастан);

4) гарантка кире кайтару юлы белән бенефициарның үз хокукларыннан һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча үз йәкләмәләреннән азат итү турында язма гаризасы буенча үз хокукларыннан баш тартуы нәтижәсендә, принципал тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантия буенча мондый гарантия буенча бенефициарлар һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр фактта булмаган очракта гарантияне кире кайтару нәтижәсендә, гарантны гарантия буенча үз йәкләмәләреннән азат итү турында;

5) әгәр тәэммин ителешенә гарантия бирелгән принципалның йәкләмәсе билгеләнгән сротка барлыкка килмәсә;

6) бенефициар гарантка һәм (яисә) гарантка гарантка гарантия үтәлеше турында гарантка таләп куйганинан соң төп йәкләмәне (шул исәптән принципалны һәм (яисә) бенефициарны бетерүгә бәйле рәвештә) туктатуга яисә аның гамәлдә булмавын алыш-биреш дип тануга бәйле рәвештә;;

7) бенефициарның башка затка яисә бенефициарга караган башка нигезләр буенча гарантка гарантия, хокуклар һәм (яисә) бурычлар буенча таләп хокукларын бүтән затка тапшырган очракта, гарантның алдан язма ризалыгыннан (күрсәтелгән таләпләрнең (хокукларның һәм бурычларның) яңа хужасына (сатып алучыга) облигациягә хокукларның яңа хужасына (сатып алучыга) күчүенә бәйле рәвештә, қыйммәтле көгазъләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән таләпләрне (хокукларын) алдан тапшырудан (кучудән тыш), принципалның (эмитентның));

8) принципал тарафыннан башка затка тапшырылган яисә принципалга караган хокукларның һәм (яисә) бурычларның (бурычның) башка нигезләре буенча башка затка күчкән очракта, гарантның алдан язма ризалыгыннан башка, төп йәкләмә буенча принципалга караган хокукларның һәм (яисә) бурычларның (бурычның) башка нигезләре буенча принципал тарафыннан тапшырылган очракта;;

9) гарантияләрдә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләр буенча гарантияне чакыртып алу нәтижәсендә;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

22. Гарантның аның буенча йөклөмөләре тұктатылғаннан соң бенефициарның гарантияне тотып калу күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокукларны сакламый.

23. Муниципаль гарантияне тұктату түрінде мәгълүм булған Гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Бенефициар һәм муниципаль гарантияне чакыртып алу яисә тұктатуга китерә торған хәлләрнең килеп чыгуы түрінде мәгълүм булған принципал бу хакта гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Гарант тарафынан муниципаль гарантияне үтәу гарантның принципалга карата регресс таләбе хокуқы барлықка килүгә китерсә йә бенефициарның принципалга Карап таләбе хокукларының гарантка юл кую белән бәйле булса, мондай муниципаль гарантияне үтәу өчен акча тиешле бюджет қытлығын финанслау чыганакларында исәпкә алына, ә мондай муниципаль гарантия буенча йөклөмөләрне үтәу бюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Әгәр Гарант тарафынан муниципаль гарантияне үтәу гарантның принципалга карата регресс таләбе хокуқы барлықка килүгә китермәсә йә бенефициарның принципалга карата таләп хокуқы гарантка юл кую белән бәйле булмаса, мондай муниципаль гарантияне үтәу өчен акча тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарант тарафынан гарантия буенча йөклөмөләрне тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлеменде үтәу йөзеннән түләнгән акчалар регресси тәртибендә гарантка кайтару яисә гарантка бенефициарның принципалга карата бирелгән таләп хокукларын үтәу йөзеннән алынган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәэммин итеп бюджетләр һәм кредитлар максатчан булырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәэммин итеп кредит (займ) акчаларын максатсыз файдалану факты ачыкланған очракта, муниципаль гарантия бирү түрінде шартнамәдә билгеләнгән йөклөмөләрне үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнарында, муниципаль гарантия бирү түрінде килешүдә билгеләнгән жаваплылыкка ия.

29. Бенефициарлар булып торған йөклөмөләрне тәэммин итүдә бирелә торған муниципаль гарантиянең үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе нәтижәсендә барлықка килгән йөклөмөләр буенча муниципаль гарантияләрне бирү һәм үтәу үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул итеп белән билгеләнә.

## **Статья 29. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр**

1. Жирлек исеменнән чыгарылған кыйммәтле кәгазьләр муниципаль кыйммәтле кәгазьләр дип таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең әмитенты-жирлек уставы муниципаль бурыч алуларны тормышка ашыру хокуқына ия булған башкарма комитет.

5. Жирлек тарафынан чыгарылырга мөмкин булған муниципаль кыйммәтле кәгазьләр төрләре һәм аларның эмиссиясе һәм мөрәжәгатьләре тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

## **Статья 30. Юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләренә, шәхси эшмәкәрләргә, физик затларга субсидияләрдән тыш) субсидияләр бирү**

1. Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), шулай ук физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр алынмый калған керемнәрне каплау һәм (яки) Россия Федерациясе территориясенде

житештерелгән жиңел һәм мотоцикллардан, винодель продуктларыннан тыш, товарлар житештерүгә (подакцизы товарларга), эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә бәйле чыгымнарны каплау максатларында түлөүсез бирелә.

2. Юридик затларга (әлеге статьяның 6 - 8 пунктларында күрсәтелгән субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшмәкәрләргә, шулай ук физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә жирле бюджеттан субсидияләр - жирле бюджет турында муниципаль берәмлек Советы қарабында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль Башкарма комитетның хокукий актларында яисә жирле үзидарә вәкаләтле органнарының актларында қаралган очракларда һәм тәртиптә бирелә.

3. Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшмәкәрләргә, шулай ук физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр бирүне җайга сала торган муниципаль хокукий актлар Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләргә туры килергә тиеш һәм аларны тубәндәгеләр билгеләргә тиеш::

1) субсидияләр алу хокуына ия булган юридик затларны (муниципаль учреждениеләрдән тыш), индивидуаль эшкуарларны, физик затларны - товар, эш, хезмәт житештерүчеләрне (муниципаль учреждениеләрдән тыш) сайлап алу категорияләре һәм (яисә) критерийлары;

2) субсидияләр бирүнен максатлары, шартлары һәм тәртибе;

3) биргәндә билгеләнгән шартлар бозылган очракта, тиешле бюджетка субсидияләрне кире кайтару тәртибе;

4) финанс белән тәэммин итү чыганагы күрсәтелгән субсидияләр булган субсидия алучының акчалата йөкләмәләрен түләү өчен кирәkle сумма чикләрендә бирелгән субсидияләрдән тыш, хисап финанс елында товарлар житештерү (гамәлгә ашыру), эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтүгә бәйле чыгымнарны финанс белән тәэммин итү максатларында бирелгән субсидияләр калдыкларын кире кайтару очраклары һәм тәртибе (финанс белән тәэммин итү чыганагы-күрсәтелгән субсидияләр);

5) субсидия бирүче бюджет акчаларын баш бүлүче (булүче) һәм муниципаль финанс тикшерүе органы тарафыннан субсидияләр бирү шартларын, максатларын һәм тәртибен үтәүнә мәжбүри тикшерү турында нигезләмәләр.

3.1. Әлеге статьяда қаралган субсидияләрне алучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартларны бозган очракта, тиешле акчалар әлеге статьяның 3 пунктында һәм 8 пунктындагы дүртенче абзацында қаралган норматив хокукий актларда, муниципаль хокукий актларда билгеләнгән тәртиптә Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетына кире кайтарылырга тиеш.

4. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләр биргәндә, аларны субсидияләр бирү турында шартнамәләргә (шартнамәләргә), норматив хокукий актларга һәм (яисә) аларны бирүнен җайга сала торган муниципаль хокукий актларга һәм әлеге шартнамәләр (килешүләр) буенча йөкләмәләрне үтәү максатларында төzelгән шартнамәләргә (килешүләргә) кертелүче мәжбүри шарт булып, шартнамәләр (шартнамәләр) буенча тәэммин итүчеләр (подрядчылар, башкаручылар) булып торучы субсидияләр алучыларның һәм килешүләр (килешүләр) буенча, устав (жыелма) капиталларында гавами-хокукий берәмлекләр катнашында муниципаль унитар предприятиеләрдән, хужалык ширкәтләреннән һәм жәмғыятыләрдән тыш, шулай ук мондый ширкәтләр һәм жәмғыятыләр катнашында аларның устав (жыелма) капиталларында субсидияләр бирү турындагы шартнамәләр (килешүләр) буенча йөкләмәләрне үтәү максатларында төzelгән бюджет акчаларын баш бүлүче (булүче) һәм дәүләт (муниципаль) финанс контроле органнары тарафыннан аларның устав (жыелма) капиталларында, субсидияләр бирүнен максатлары һәм тәртибе.

4.1. Әлеге статьяда қаралган субсидияләр биргәндә юридик затларга, товарлар житештерүгә (реализацияләүгә), эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә һәм (яисә) норматив хокукий актларга, аларны бирүнен җайга сала торган муниципаль хокукий

актларга, алынган чит ил валютасы акчалары исәбеннөн сатып алуны тыю, товарлар житештерүгө (реализацияләүгө), эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгө һәм (яисә) норматив хокукий актларга бәйле чыгымнарны финанс белән тәэммин итүгө субсидияләр бирү турында шартнамәләргө (шартнамәләргө) кертелә торган, югары технологияле чит ил җиһазларын, чималын һәм комплектлау әйберләрен сатып алганда (жибәргәндә), шулай ук әлеге чарапарны норматив хокукий актларда, күрсәтелгән юридик затларга субсидияләр бирүне җайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка операцияләр бирү максатларына ирешүгө бәйле рәвештә гамәлгә ашырыла.

5. Әлеге статьяда караган субсидияләр муниципаль-хосусый партнерлык турынdagы килешүләрдә, муниципаль-хосусый партнерлык турында Россия Федерациясе законнарында, концессион килешүләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә төзелгән концессия килешүләрендә караган шартлар һәм сроклар нигезендә җирле бюджеттан бирелә.

6. Бюджет турынdagы каарда юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләрдән тыш), шәхси эшмәкәрләргө, физик затларга конкурс нигезендә бирелә торган субсидияләр рәвешендә грантлар бирүгә бюджет ассигнованиеләре каралырга мөмкин.

Күрсәтелгән субсидияләрне җирле бюджеттан бирү тәртибе, әгәр әлеге тәртип әлеге пунктның беренче абзацында караган каарлар белән билгеләнмәгән булса, Башкарма комитетның муниципаль хокукий актлары белән билгеләнә.

7. Бюджет турынdagы каарда җирле бюджеттан акцияләрнен (өлешләренен) 100 проценчы муниципаль берәмлекнеке булган юридик затларга, әлеге юридик затлар милкендәге капитал төзелеш объектларына һәм (яисә) аларның күчесез мәлкәт объектларын сатып алуға, алга таба Россия Федерациясе законнары нигезендә мондый юридик затларның устав капиталларын арттырып, җирле бюджеттан субсидияләр бирүгә бюджет ассигнованиеләре каралырга мөмкин.

Әлеге пунктның беренче абзацында караган субсидияләр бирү турынdagы каарлар җирле бюджеттан Башкарма комитетның муниципаль хокукий актлары рәвешендә алар билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

Әлеге пунктның беренче абзацында караган субсидияләр бирү бюджет акчаларын алучы арасында төзелә торган шартнамә (килешү) һәм субсидия бирелә торган юридик зат тарафыннан гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән шартнамәгә (килешүгә) әлеге пунктның беренче абзацында караган субсидия бирелүче юридик затның дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә алынган акчалар исәбеннөн сатып алуны гамәлгә ашырырга, шулай ук хисап финанс ельнан файдаланылмыр торган субсидиянең калган калдыгын (әлеге пунктның беренче абзацында караган субсидиядән тыш) тиешле бюджетка кире кайтару турынdagы нигезләмә кертелергә тиеш (хисап ельнан, субсидия бирүче бюджет акчаларын алучы тарафыннан әлеге пунктның дүртенче абзацында күрсәтелгән норматив хокукий (хокукий) актларда билгеләнгән тәртиптә кабул ителмәсә, агымдагы финанс ельнан субсидия бирү максатларында әлеге акчалардан файдалану ихтыяжы булу турында Карап кабул ителмәсә.

Субсидияләр бирү турынdagы шартнамәләргө (килешүләргө) таләпләрне дә кертеп, әлеге пунктта караган субсидияләр бирү тәртибе, аларны бирү сроклары һәм шартлары белән җирле бюджеттан муниципаль хокукий актлар белән билгеләнә.

8. Җирле бюджеттан әлеге статьяның 1 һәм 8 пунктларында курсәтелгән юридик затларга субсидияләр бирү турында шартнамәләр (килешүләр) төзу һәм муниципаль-хосусый партнерлык турында килешүләр, муниципаль берәмлек исеменнөн расланган бюджет йәкләмәләре лимитларының гамәлдә булу срогояннан артып китүче концессион килешүләр төзу Башкарма комитет каарларында билгеләнгән тәртиптә караган очракларда гамәлгә ашырыла.

## **2 бүлек. БЮДЖЕТ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ ҢӘМ КАРАУ**

### **Статья 31. Бюджет проектын төзү нигезләре**

1. Бюджет проекты чыгым йөклөмәләрен финанс белән тәэммин итү максатларында социаль-икътисадый үсеш фаразлары нигезендә төзелә.

2. Жирле бюджет проекты Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителә торган жирлек Советының муниципаль хокукий актлары нигезендә жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә төзелә.

Бюджет проекты жирлек Советының муниципаль хокукий актлары нигезендә бер елга (чираттагы финанс елына) яки өч елга (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

Әгәр жирле бюджет проекты чираттагы финанс елына төзелә һәм раслана икән, жирлек башкарма комитеты муниципаль берәмлекнең уртacha сроклы финанс планын эшли һәм раслый.

### **Статья 32. Бюджет проектын төзү өчен кирәkle белешмәләр**

1. Бюджет проектын үз вакытында һәм сыйфатлы итеп төзү максатларында Әгерже районның Финанс-бюджет палатасы килешү нигезендә башка финанс органнарыннан, шулай ук дәүләт хакимиятенең башка органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан кирәkle белешмәләр алырга хокуклы.

2. Район бюджеты проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә еллык юлламасының бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган нигезләмәләре;

Россия Федерациясе Бюджет, салым һәм таможня-тариф сәясәтенең төп юнәлешләре (Татарстан Республикасы бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре, муниципаль берәмлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре);

социаль-икътисадый үсеш фаразы;

озак сроклы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр керту проекты);

дәүләт (муниципаль) программалары проектлары, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр керту проектлары).

### **Статья 33. Социаль-икътисадый үсеш фаразы**

1. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы кимендә өч ел вакыт әчендә эшләнә.

2. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы ел саен Башкарма комитет билгеләгән тәртиптә эшләнә.

Авыл жирлегенең социаль-икътисади үсеш фаразы, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 154 статьясындагы 1 пунктның икенче абзацында билгеләнгән очраклардан тыш, Әгерже районы Башкарма комитеты һәм Әгерже муниципаль района Башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә эшләнә ала.

3. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы Башкарма комитет тарафыннан жирлек Советына бюджет проектын керту турында Каар кабул итү белән бер үк вакытта хуплана.

4. Чираттагы финанс елына һәм план чорына социаль-икътисадый үсеш фаразы план чорының параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Социаль-икътисадый үсеш фаразына аңлатма языунда фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән фаразланган үзгәрешләрнең сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

5. Бюджет проектын төзү яки карау барышында жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразын үзгәрту бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгө китерә.

6. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразын эшләү, әлеге статьяның 2 пунктындагы икенче абзацы белән билгеләнгән очрактан тыш, жирлек Башкарма комитетының вәкаләтле органы (вазыйфаи заты) тарафыннан башкарыла.

7. Озак сроклы чорга муниципаль берәмлекнең бюджет фаразын формалаштыру максатларында, РФ БК 170.1 статьясы нигезендә, Башкарма комитет билгеләгән тәртиптә, озак сроклы чорга социаль-икътисадый муниципаль берәмлекнең фаразлары эшләнә.

Авыл жирлегенең Ozak вакытка исәпләнгән социаль-икътисади үсеш фаразы, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 154 статьясындагы 1 пунктның икенче абзацында билгеләнгән очрактан тыш, жирлек башкарма комитеты һәм Әгерже муниципаль районы Башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә, Әгерже районы Башкарма комитеты тарафыннан эшләнергә мөмкин.

#### **Статья 34. Бюджет керемнәрен фаразлау**

Жирлек бюджетының керемнәре жирлек Советына бюджет турында карар проекты кертелгән көнгә гамәлдә булган Россия Федерациясе салымнары һәм жыемнар турындагы законнар, Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм жирлек бюджетының салым булмаган керемнәрен билгели торган муниципаль хокукий актлар шартларында жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразлары нигезендә фаразлана.

Жирлек Советы каарларына салымнар һәм жыемнар турында жирлек советына чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар проектын керткәннән соң кабул ителгән, жирлек советының күрсәтелгән каарларының Чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварыннан да соңға калмыйча үз көченә көрүे турындагы нигезләмәләрне үз эченә алырга тиеш.

#### **Статья 35. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру**

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру финанс-бюджет палатасы билгеләгән методика нигезендә һәм тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләрне үтәүгә бюджет ассигнованиеләре буенча аерым гамәлгә ашырыла.

3. Бюджет һәм автоном учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль йөкләмәне, шулай ук хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында аның үтәлешен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

#### **Статья 36. Муниципаль программалар**

1. Муниципаль программалар жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны тормышка ашыру сроклары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Муниципаль программаларны эшләү, әлеге программаларны формалаштыру һәм тормышка ашыру туринда каарлар кабул итү тәртибе жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукий акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме, программаны раслаган муниципаль хокукий акт нигезендә, бюджет чыгымнарының һәр максатчан статьясы буенча бюджет турындагы карар белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап тормышка ашырылырга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга

үзгәрешләр жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән срокларда расланырга тиеш.

Муниципаль программалар бюджет турындағы законга (карага) ул үз көченә кергән көннән соң өч айдан да соңға калмыйча туры китерелергә тиеш.

3. һәр муниципаль программа буенча ел саен аны тормышка ашыруның нәтижәлелеген бәяләу үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләүне үткәру тәртибе һәм аның критерийлары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләу нәтижәләре буенча муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан элек расланган муниципаль программаның чираттагы финанс елыннан башлап туктатылырга яки үзгәртергә, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәрту кирәклеге турында Карап кабул итепергә мөмкин.

### **Статья 37. Муниципаль юл фонды**

Муниципаль юл фонды жирлек Советы карары белән төзелә.

Муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре күләме чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) жирле бюджет турындағы карар нигезендә жирлек Советы карары белән билгеләнгән муниципаль берәмлек бюджеты керемнәренең фаразланыла торган күләмнән ким булмаган күләмдә раслана.:

Россия Федерациясе территориясендә житештерелә торган дизель һәм (яисә) карбюратор (инжектор) двигательләре өчен автомобиль бензинына, туры куу бензинына, дизель ягулыгына, мотор майларына жирле бюджетка күчерелергә тиешле акцизлар;;;

муниципаль юл фонды булдыруны күздә тоткан жирлек Советы карары белән расланган жирле бюджетка башка төрле керемнәр кертү тәртибе раслана.

Муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибе жирлек Советы карары белән билгеләнә.

Муниципаль юл фондының агымдагы финанс елында файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре чираттагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга жибәрелә.

### **Статья 38. Бюджет турында карар проектында карау һәм раслау өчен тәкъдим итеп торган күрсәткечләр составы**

1. Бюджет турында Совет карарында бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профицит), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләр керә торган бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш.

2. Бюджет турында карар белән раслана:

бюджет керемнәренең Баш администраторлары Исемлеге;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары Исемлеге;

бюджет ассигнованиеләрен Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджетлар чыгымнары классификациясенең чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), максатчан статьялары (дәүләт (муниципаль) программалары һәм эшчәнлекнең программ булмаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча бүлү, шулай ук бюджет чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча, шулай ук, Россия Федерациясе БК, Татарстан Республикасы Законы, Муниципаль берәмлек Советының муниципаль хокукий акты белән билгеләнгән очракларда, бюджет чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнарның ведомство структурасы);

гавами норматив йөклөмөләрне үтәүгә юнәлдерелгән бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

Чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансферлар күләме;

план чорының икенче елына, Чираттагы финанс елында һәм план чорының беренчे елына бюджет расланган очракта, шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме бюджет чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 проценты күләмендә (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар исәбенә каралган);

Чираттагы финанс елында һәм план чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

муниципаль эчке бурыйчның индикаторы чиге, Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурыйчның индикаторы чиге курсөтелеп,;

Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнгән башка курсөткечләр.

3. Бюджет турында Совет карары белән, чираттагы финанс елыннан башлап, бюджет турындагы каарда тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) бюджет чыгымнарының гомуми күләменнән артыграк билгеләнгән максатларга, кертүгә (бюджетта чагылдыруга) тәкъдим ителә торган салым булмаган керемнәрнең аерым төрләре (төрләре) буенча бюджет керемнәреннән файдалану каралган.

### **3 бүлек. БЮДЖЕТНЫ КАРАУ һәМ РАСЛАУ**

#### **Статья 39. Бюджет турында каар проектын жирлек Советы каравына керту**

1. Бюджет турындагы каар проекти Башкарма комитет тарафыннан Совет каарларында билгеләнгән срокларда, әмма агымдагы елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча тубәндәге документлар һәм материаллар белән бер үк вакытта совет каравына кертелә:

Россия Федерациясе Бюджет, салым һәм таможня-тариф сәясәтенең төп юнәлешләре (Татарстан Республикасы бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре, муниципаль берәмлекләрнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре));

агымдагы финанс елының узган чорында тиешле территориянен социаль-икътисадый үсешенең якынча йомгаклары һәм агымдагы финанс елында тиешле территориянен социаль-икътисадый үсешенең көтөлгән нәтиҗәләре;

муниципаль берәмлек территориясен социаль-икътисадый үстөрү фаразы;

Чираттагы финанс елында һәм план чорына тиешле территориягә берләштерелгән бюджетның төп характеристикалары фаразы (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, чыгымнарының дефицитның гомуми күләме, йә уртача сроклы финанс планы расланган;

бюджет проектина анлатма язы;

методикалар (методикалар проектлары) һәм бюджетара трансферларны булуне исәпләү;

муниципаль эчке бурыйчның индикаторы чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурыйчның индикаторы чиге, Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына;

агымдагы финанс елында бюджет үтәлешен бәяләү;

район Советы, суд системасы органнары, тышкы муниципаль финанс контроле органы тарафыннан тәкъдим итегендеги органнарның бюджет сметалары проектлары, күрсәтелгөн бюджет сметаларына карата финанс органы белөн каршылыклар барлықка килгән очракта, тапшырыла;

бюджет көремнәре чыганаклары реестры;  
башка документлар һәм материаллар.

Дәүләт (муниципаль) программалары һәм эшчәнлекнен программалы булмаган юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү бюджетты турындагы карап расланган очракта, бюджет турында закон проектына (каарларгага) дәүләт (муниципаль) программалары паспортлары (күрсәтелгөн паспортларга үзгәрешләр проектлары) тапшырыла.

Әгәр бюджет турында карап проекты бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белөн күшымта булмаса, бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белөн күшымта бюджет турында карап проектына аңлатма язына күшымталар составына кертелә.

#### **Статья 40. Бюджет турында карап проектын карау һәм аны раслау тәртибе**

1. Чираттагы финанс елына бюджет турында карап проекты кертелгәннән соң 3 көн эчендә жирлек башлыгы аны районның Контроль-хисап палатасына экспертиза үткәрү өчен жибәрә.

2. Районның контроль-хисап палатасы бер атна эчендә бюджет турында карап проекты турында бәяләмә әзерли, житешсезлекләр ачыкланган очракта.

Районның Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе Совет депутатлары тарафыннан бюджет турында карап проектына төзәтмәләр әзерләгендә исәпкә алына.

3. Кертелгән Чираттагы финанс елына бюджет турындагы карап проекты, районның Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белөн, советның дайими комиссияләренә, шулай ук Совет депутатларына карауга жибәрелә.

4. Бюджет турында карап проектын жибәргәннән соң бер атна эчендә контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белөн советның дайими комиссияләренә муниципаль берәмлек бюджеты турында карап проектын беренче уқылыш үткәрелә.

Беренче уқылышта муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карап проектының төп параметрларын хуплау каралган.

Беренче уқылышта кабул итегендеги бюджет проекты, алга таба гавами тыңлаулар уздыру максатларында, массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарылырга тиеш.

5. Ачык тыңлаулар үткәргәннән соң, бюджет турындагы карап проекты Совет тарафыннан 14 декабрьдән дә соңға калмычка икенче уқылышта карала.

Икенче уқылышта бюджет турында карап проекты тұлсынча кабул итеді.

6. Бюджет турында карап проекты буенча килештерелмәгән сораулар килеп туган очракта, жирлек Советы Рәисе карапы белөн килештерү комиссиясе төзелә, ана жирлек башкарма комитеты һәм жирлек советы вәкилләренен тигез саны керә.

Килештерү комиссиясе Совет рәисе тарафыннан расланган регламент нигезендө бюджет турында карап проектының беренче һәм икенче уқылышы арасындағы бәхәсле мәсьәләләрне карый.

7. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында Совет кабул иткән карап 5 эш көне дәвамында жирлек Советы Рәисенә кул кую өчен жибәрелә. Жирлек бюджеты турындагы карап ана кул куйғаннан соң жиде көннән дә соңға калмычка билгеләнгән тәртиптә рәсми басылып чыгарға тиеш.

8. Советның бюджет турындагы карапы Чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

9. Әгәр бюджет түрүнда Совет карары ағымдагы финанс елы башыннан үз көчене көрмәсә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

## 4 бүлек. БЮДЖЕТ ҮТӘЛЕШЕ

### Статья 41. Бюджет үтәлеши нигезләре

- Бюджет үтәлеши жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан тәэмин ителә. Бюджет үтәлеши оештыру Әгержे муниципаль районның Финанс-бюджет палатасына йөкләнә.
- Бюджет кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомствога буйсынуы нигезендә башкарыла.

### Статья 42. Жыелма бюджет язмасы һәм касса планы

- Жыелма бюджет язмасын төзу һәм алыш бару тәртибе Әгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

Жыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү Әгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы рәисе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

- Жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре бюджет түрүндагы каарга туры килергә тиеш.

Әгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы рәисе бюджет түрүндагы каарга үзгәрешләр кертү түрүнде Каар кабул ителгән очракта, жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертә.

- Әгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы рәисе каарлары нигезендә, бюджет түрүндагы каарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертелергә мөмкин:

(гавами норматив йөкләмәләрне үтәү өчен каалган бюджет ассигнованиеләрен яңадан бүлгән очракта - ағымдагы финанс елында аларны үтәү өчен бюджет түрүнде каар белән расланган ассигнованиеләрнең гомуми күләме чикләрендә, шулай ук расланган бюджет ассигнованиеләре составында резервланган акчаларны яңадан бүлү хисабына аны 5 проценттан да артмаган күләмдә арттыру белән;

бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнен, алучыларның функцияләрен һәм вәкаләтләрен үзгәрткән очракта, шулай ук муниципаль милекне тапшыру, бюджет акчаларын бүлүчеләрнен (алучыларның) ведомство буйсынуы үзгәрү һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан РФ БК 154 статьясында 5 пунктында каалган бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары акчаларына түләтүне һәм (яисә) бу акчаларны суд чыгымнарын түләү, казна учреждениесе ТАРАФЫННАН Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән салым, жыемнар, пенялар, штрафлар, шулай ук социаль түләүләр (гавами норматив йөкләмәләргә кертелгән түләүләрдән тыш) суммаларын арттыру хисабына күчерүне күздә тоткан суд актларын үтәгән очракта (гавами норматив йөкләмәләргә кертелгән түләүләрдән тыш);

резерв фонdlары акчаларын, шулай ук расланган бюджет ассигнованиеләре составында башка рәвештә резервланган акчаларны файдаланган очракта, бюджет түрүндагы каарда аларны куллану күләме һәм юнәleshләре күрсәтелгән очракта;

конкурс нигезендә бирелә торган бюджет ассигнованиеләрен яңадан бүлгән очракта;

ағымдагы финанс елы һәм план чоры арасында бюджет ассигнованиеләрен яңадан бүлгән очракта-тиешле финанс елына муниципаль хезмәтләр күрсәтугә бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме бюджеты түрүндагы каарда каалган чикләрдә;

максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар бирү һәм физик һәм юридик затлардан бюджет түрүнда каар белән

расланган күләмнән артық түләүсез көремнәр бирү түрында хәбәрнамә алынган очракта, шулай ук әлеге бюджетара трансфертларның ихтияжы булмаганды (кире кайтарылғанда) киметелгән очракта (кире кайтарылған очракта);

муниципаль учреждениеләрнең тибын (ведомствосындағы) һәм муниципаль унитар предприятиеләрнең оештыру-хокукий формасын үзгәрткән очракта;

агымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре арткан очракта, РФ БК билгеләгән таләпләргә туры китереп, әлеге муниципаль контрактларның шартлары нигезендә хисап финанс елында әлеге муниципаль контрактларның шартларына туры китереп, товарлар белән тәэммин итүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә төзелгән дәүләт (муниципаль) контрактлары өчен түләүгә агымдагы финанс елы бюджет ассигнованиеләре артмаган күләмдә, күрсәтелгән муниципаль контрактларны үтәүгә Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән таләпләр нигезендә әлеге муниципаль контрактларны үтәү өчен агымдагы финанс елы башына;

бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләрен яңадан бүлгән очракта һәм муниципаль милек объектларына (юл фондларының бюджет ассигнованиеләреннән тыш) капитал салуларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итү ысулын үзгәрткәндә, РФ БК 78.2 статьясындағы 2 пунктында һәм 70 статьясындағы 2 пунктында күрсәтелгән каарларга, муниципаль контрактларга яисә капитал салуларны гамәлгә ашыруга субсидияләр бирү түрындағы килешүгә үзгәрешләр көртөлгәннән соң, муниципаль милек объектларына капитал салуларны гамәлгә ашыру өчен субсидияләр бирү

Әлеге пункттың бишенче абзацында күрсәтелгән жирле бюджет акчалары Әгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасына йә әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән очракларда бюджет акчаларын бүлүчегә карала. Әлеге пункттың бишенче абзацында күрсәтелгән акчалардан файдалану тәртибе (файдалану, яңадан бүлү түрында каарлар кабул итү тәртибе) әлеге акчалардан файдалану Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

Әлеге пунктта билгеләнгән нигезләр буенча жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр көртү, әлеге пункттың сиғезенче һәм уныңчы абзацларында билгеләнгән нигезләрдән тыш, бюджет түрындағы каар белән расланган бюджет ассигнованиеләре күләме чикләрендә гамәлгә ашырыла, алар нигезендә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр көртү бюджет түрында каар белән расланган чыгымнарның гомуми күләменнән артып китәргә мөмкин.

Жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр көрткәндә, бюджет түрындағы каарга үзгәрешләр көртмичә башка бюджет ассигнованиеләрен арттыру өчен гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә һәм муниципаль бурычка хезмәт күрсәтүгә каралган бюджет ассигнованиеләрен киметү рөхсәт ителми.

4. Жыелма бюджет язмасын төзу һәм алып бару тәртибендә бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә, бүлекләргә, бүлекчәләргә, максатчан статьяларга, төркемнәргә (төркемнәргә һәм төркемчәләргә) йә бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә, муниципаль программаларга, максатчан статьяларга һәм эшчәнлекнәң программасызын юнәлешләренә), бюджетлар чыгымнары классификациясенең чыгымнар төрләре төркемнәренә (төркемнәренә һәм төркемчәләренә) буенча жыелма бюджет язмасы күрсәткечләрен һәм бюджет йөкләмәләре лимитларын раслау құздә тотыла.

Жыелма бюджет язмасын төзу һәм алып бару тәртибендә бюджет чыгымнары классификациясенең чыгымнар төрләре төркемнәре, төркемчәләре (төркемнәре, төркемчәләре һәм элементлары) буенча бюджет йөкләмәләре лимитларын раслау, шул исәптән бюджет чыгымнарның төрле максатчан статьялары һәм (яисә) төрләре, бюджет акчаларын баш бүлүчеләр өчен дифференциацияләнгән рәвештә каралырга мөмкин.

5. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре, РФ БК 190 һәм 191 статьяларында каралган очраклардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр, бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерелә.

Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертүнен иң чик сроклары, шул исәптән әлеге статьяда күрсәтелгән нигезләрнен төрле төрләре буенча дифференциацияләнгән рәвештә билгеләнергә мөмкин.

6. Жыелма бюджет язмасына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре, бюджетның бердәм счетынdagы калдыклар белән идарә итү операцияләреннән тыш, кертелә.

7. Муниципаль хокукий актларында (жирлек Советының жирле бюджет турындагы каарыннан тыш), бюджет турындагы каарга үзгәрешләр кертмичә генә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керту өчен өстәмә нигезләр карапыра мөмкин һәм (яисә) Әгерже муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы рәисе каарлары нигезендә бюджет турында каарда күрсәтелгән өстәмә нигезләрне билгеләү турындагы нигезләмәләр карапыра мөмкин.

8. Касса планында агымдагы финанс елында бюджетка касса керемнәре һәм бюджеттан касса түләүләренең фаразлары аңлашыла.

Касса планында бюджетның бердәм счетында калдыклар белән идарә итү буенча операцияләрне гамәлгә ашыруга тотылган акчаның иң чик күләме билгеләнә.

Муниципаль контрактларга, башка шартнамәләргә түләү буенча бюджеттан касса түләүләрен фаразлау муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтуләр сатып алуны планлаштырганда билгеләнгән муниципаль контрактлар, башка килешүләр буенча акчалата йөкләмәләрне түләү срокларын һәм күләмнәрен исәпкә алыш төзелә.

Касса планын төзү һәм алыш бару Әгерже муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

#### **Статья 43. Керемнәр буенча бюджет үтәлеше**

Керемнәр буенча бюджет үтәлеше күздә тотыла:

Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә салымнарны, жыемнарны һәм башка керемнәрне бүлүдән кергән керемнәрне бюджетның бердәм счетына күчерү (статья 2007 елның 2 августындағы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түләнгән яки артык алышнан суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык алышнан суммаларга исәпләнгән процентлар суммаларын кире кайтару;

Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түләнгән яисә артык алышнан суммалар хисабына;

бюджетка түләүләр бюджеты керемнәре администраторы тарафыннан төгәлләштерү;

артык түләнгән яки артык алышнан салымнар, жыемнар һәм башка түләуләр суммаларын кире кайтаруны (зачетны, төгәлләштерүне) тормышка ашыру өчен кирәклө, Федераль казначаулык тарафыннан артык бүленгән суммаларны, чарапарны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык алышнан суммаларга исәпләнгән процентлар суммаларын Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджетның бердәм счетыннан күчерү.

#### **Статья 44. Чыгымнар буенча бюджет үтәлеше**

1. Жирлек бюджеттының үтәлеше, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә таләпләрен үтәп, Әгерже муниципаль районының Финанс-бюджет кодексы белән билгеләнә торган тәртиптә башкарыла.

2. Бюджетның чыгымнары буенча үтәлеш дигендә күздә тотыла:

бюджет һәм акчалата йөкләмәләрне кабул итү һәм исәпкә алу;  
раслау акчалата йөкләмәләрен;

акчалата йөклөмәләрне түләүне санкцияләу;  
акчалата йөклөмәләрнең үтәлешен раслау.

3. Бюджет акчаларын алучы бюджет йөклөмәләрен аңа житкерелгән бюджет йөклөмәләре лимитлары чикләрендә кабул итә.

Бюджет акчаларын алучы бюджет йөклөмәләрен дәүләт (муниципаль) контрактлары, физик һәм юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар белән бүтән шартнамәләр төзү юлы белән яисә закон, башка хокукий акт, килешү нигезендә кабул итә.

4. Бюджет акчаларын алучы бюджет акчалары исәбеннән акчалата йөклөмәләрне түләү бурычын түләү документлары һәм аларны түләүне санкцияләу өчен кирәкле башка документлар нигезендә, ә оператив-эзләү chaрапарын үтәү белән бәйле очракларда һәм зыян күрүчеләргә, шаһитларга һәм жинаять суды эшчәнлегендәге башка катнашучыларга карата куркынычсызылык chaрапарын гамәлгә ашыруга бәйле очракларда, түләү документлары нигезендә раслый.

5. Акчалата йөклөмәләрне түләүне санкцияләу рөхсәт языны (акцепт) башкару рәвешендә, әлеге кодекс нигезләмәләре нигезендә, финанс органы (бюджеттан тыш дәүләт фонды белән идарә иту органы) тарафыннан билгеләнгән акчалата йөклөмәләрне түләүне санкцияләу тәртибендә каралган документларның булу-булмавын тикшергәннән соң гамәлгә ашырыла.

Дәүләт (муниципаль) контрактлары буенча акчалата йөклөмәләрне түләүне санкцияләу өчен өстәмә рәвештә дәүләт (муниципаль) контрактлары турындагы мәгълүматларның дәүләт (муниципаль) контрактлары турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәт курсатуләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында һәм әлеге дәүләт (муниципаль) контракт шартлары буенча бюджет йөклөмәсе турындагы белешмәләргә туры килү-килмәүгә тикшерү гамәлгә ашырыла.

Акчалата йөклөмәләрне түләү (гавами норматив йөклөмәләр буенча акчалата йөклөмәләрдән тыш) бюджет акчаларын алучыга житкерелгән бюджет йөклөмәләре лимитлары чикләрендә гамәлгә ашырыла.

Гавами норматив йөклөмәләр буенча акчалата йөклөмәләрне түләү бюджет ассигнованиеләрен алучыга житкерелгән бюджет ассигнованиеләре чикләрендә башкарлырыга мөмкин.

6. Акчалата йөклөмәләрнең үтәлешен раслау физик яисә юридик затлар, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары, халыкара хокук субъектлары бюджетлары файдасына бюджетның бердәм счетыннан акчаларны төшереп калдыруны раслый торган түләү документлары нигезендә, шулай ук бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөклөмәләрен үтәү буенча акчалата булмаган операцияләр уздыруны раслый торган башка документлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

## **Статья 45. Бюджет язмасы**

1. Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе, аларга үзгәрешләр кертүне дә кертеп, Әгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең бюджет язмалары жыелма бюджет язмасы һәм Әгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан расланган бюджет ассигнованиеләре нигезендә төзелә.

Бюджет акчаларын бүлүчеләрнең бюджет язмалары бюджет ассигнованиеләре һәм аларга житкерелгән бюджет йөклөмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

2. Бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет язмасының бюджет йөклөмәләре чыгымнары һәм лимитлары буенча курсәткечләре, РФ БК 190 һәм 191 статьяларында каралган очраклардан тыш, чираттагы

финанс елы башына кадәр, ведомство буйсынуындағы бұлұчеләргө һәм (яки) бюджет акчаларын алушыларга житкерелә.

3. Бюджет язмаларын төзу һәм алып бару тәртибе бюджет акчаларын баш бұлұченең (бұлұченең) чыгымнар төрләренең төркемнәре (төркемчәләре һәм элементлары) буенча расланган бюджет йөкләмәләре лимитларын детальләштерүне ғамәлгә ашыру хокуқын яисә бурычын билгеләргө мөмкин.

4. Жыелма бюджет язмасы курсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын баш бұлұченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган курсәткечләрне жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр көртмичә үзгәрту рәхсәт ителми.

Бюджет акчаларын баш бұлұченең бюджет язмасы курсәткечләре нигезендә бюджет язмасы белән расланган курсәткечләрне бюджет акчаларын баш бұлұченең бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр көртмичә үзгәрту рәхсәт ителми.

#### **Статья 46. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше**

1. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы, администраторы тарафыннан, бюджетның бердәм счетында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, Әгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлергә тиешле акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләу Әгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы билгеләгән тәртиптә ғамәлгә ашырыла.

#### **Статья 47. Бюджет сметасы**

1. Казна учреждениесенең бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә бюджет акчаларын баш бұлұче тарафыннан билгеләнгән тәртиптә төzelә, раслана һәм алып барыла.

Бюджет акчаларын баш бұлұченең бюджет вәкаләтләрен ғамәлгә ашыручи жирле үзидарә органы булып торучы казна учреждениесенең бюджет сметасы әлеге орган житәкчесе тарафыннан раслана.

2. Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган курсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәэммин итү буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итү һәм (яки) үтәу өчен аңа житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитларына туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенең бюджет сметасында естәмә рәвештә казна учреждениесенең бюджет сметасын төзу һәм алып бару тәртибендә каралған башка курсәткечләр расланырга тиеш.

Житәкчесе казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә аны раслау хокуқына ия булған бюджет сметасы курсәткечләре чыгым төрләренең элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары буенча, шулай ук тиешле төркемнәренең (статьяларының) статьялары (статьялары) кодлары буенча, житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә Дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләүнен тиешле төркемнәренең (статьяларының) кодлары буенча житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә детальләштерелергә мөмкин.

#### **Статья 48. Финанслауның ин чик күләме**

1. Әгерже муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә чыгымнар буенча бюджет үтәлеше оештырылганда ағымдагы финанс елының тиешле чорында акчалата йөкләмәләрне түләүнен ин чик күләмен (финанслауның ин чик күләме) раслау һәм баш бұлұчегә житкеру карала.

2. Финанслауның иң чик күләме, тулаем алганда, бюджет акчаларын баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм алучыга карата ай саен яки квартал саен яки квартал саен арта бара торган нәтижә белән, агымдагы финанс елы башыннан бюджет акчаларын төп бүлүчеләрне, бүлүчеләрне һәм алучыларны финанслауга гаризалар нигезендә билгеләнә.

#### **Статья 49. Бюджет үтәгәндә бюджет турында карап белән расланганнан артык фактта алынган керемнәрдән файдалану**

1. Бюджет үтәгәндә бюджет турында расланган керемнәрнең гомуми күләменнән артыграк фактта алынган керемнәр, агымдагы финанс елына (агымдагы финанс елына һәм план чорына) бюджет турындагы караптара үзгәрешләр кертмичә генә, муниципаль бурычны түләүгә, шулай ук әлеге Нигезләмәнең 28 статьясындагы З өлешенең 1 пунктында караптара күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, субъектның гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә финанс органы тарафыннан жибәрелә.

2. Максатчан билгеләнеше булган субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар (аларны бирү турында хәбәрнамә алынган очракта), шул исәптән бюджетка Россия Федерациясе БК 242 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә керә торган, шулай ук бюджет үтәгәндә бюджет турында закон (карап) белән расланган керемнәрдән тыш фактта физик һәм юридик затлардан түләүсез керемнәр, максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар бирү максатларында, бюджет чыгымнарын арттыруга жибәрелә. , агымдагы финанс елына (агымдагы финанс елына һәм план чорына) бюджет турындагы законга (караптара) үзгәрешләр кертмичә генә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керту белән бәйле.

#### **Статья 49. Агымдагы финанс елы тәмамлануы**

1. Бюджет үтәлеше буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана, РФ БК 242 статьясының 2 пунктында курсәтелгән операцияләрдән тыш.

Агымдагы финанс елында бюджет үтәлеше буенча операцияләрне төгәлләү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге статья таләпләре нигезендә, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Агымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көчләрен югалталар.

Агымдагы финанс елының соңғы эш көненә кадәр бюджет үтәлешенә касса хезмәте курсәтүче орган билгеләнгән тәртиптә түләүгә санкцияләнгән Бюджет йөкләмәләрен бюджетның бердәм счетындагы калган акчалар чикләрендә түләргә тиеш.

3. Бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бюджетның бердәм счетында кулланылмаган бюджет акчалары агымдагы финанс елының соңғы ике эш көненнән дә соңга калмыйча бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бюджетның бердәм счетына күчерелергә тиеш.

4. Финанс белән тәэммин итү чыганагы Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансферлардан тыш, агымдагы финанс елының 1 гыйнварына субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар рәвешендә алынмаган бюджетара трансферлар агымдагы финанс елының беренче 15 эш көне эчендә бюджет кеременә кире кайтарылырга тиеш.

Максатчан билгеләнеше булган субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар рәвешендә алынган бюджетара трансферларга ихтыяҗ булу турындагы жирле бюджет акчаларының баш администраторы карапы нигезендә, финанс белән тәэммин итү чыганагы тиешле финанс органы белән килештерелгән финанс хисап елында файдаланылмаган Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансферлардан тыш, алар тарафыннан билгеләнгән тәртиптә дәүләт бюджеттан тыш фонды белән идарә итү органы белән килештерелгән финанс хисап елында файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансферлардан, курсәтелгән бюджетара трансферларның

калдығыннан артмаган күләмдә бюджетара трансферларны бирү максатларына туры килә торған бюджет чыгымнарын финанс яғыннан тәэммин иту өчен ағымдагы финанс елында бюджет кеременә кире кайтарылырга мөмкин.

Максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар рәвешендә алынган, финанс белән тәэммин иту чыганагы Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансферлардан тыш, кулланылмаган бюджетара трансферлар тиешле бюджет кеременә күчерелмәгән очракта, әлеге акчалар тиешле финанс органы билгеләгән тәртиптә бюджет кеременә күчерелергә тиеш. , Россия Федерациясе Финанслар министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләрне үтәгән килеш, дәүләт бюджеттән тыш фонды белән идарә иту органы булып тора.

5. Районның финанс-бюджет палатасы ағымдагы финанс елы тәмамланганда бюджет акчаларын алучыларны Чираттагы финанс елының гыйнварында Россия Федерациясендә эш булмаган бәйрәм көннәрендә аларның эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен кирәклө акчалар белән тәэммин иту тәртибен билгели.

## **5 бүлек. БЮДЖЕТ ХИСАПЛЫЛЫГЫН ТӘЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРУ, КАРАУ һәм РАСЛАУ**

### **Статья 50. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре**

1. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

2. Бюджет хисаплылыгын үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәлеше турында хисап;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;
- 3) эшчәнлекнән финанс нәтижәләре турында хисап;
- 4) хисап хәрәкәте турында акча;
- 5) Аңлатма языу.

3. Бюджет хисаплылыгы район финанс-бюджет палатасы тарафыннан бюджет акчалары баш администраторларының жыелма бюджет хисаплылыгы нигезендә төzelә.

4. Бюджет хисап-еллык. Район бюджеты үтәлеше турындагы хисап квартал саен була.

5. Бюджет хисаплылыгы районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан жирлек башкарма комитетына тапшырыла.

6. Ағымдагы финанс елының беренче кварталында, ярты еллыгында һәм тугыз аенда бюджет үтәлеше турындагы хисап жирлек башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм Әгерже муниципаль районның Контроль-хисап палатасына жибәрелә.

### **Статья 51. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап**

1. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап Советта каралганчы тышкы тикшерелергә тиеш, ул бюджет акчалары баш администраторларының бюджет хисабын тышкы яктан тикшерүне һәм бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләүне үз эченә ала.

2. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү контроль-хисап органы тарафыннан башкарыла.

3. Башкарма комитет ағымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча аңа бәяләмә әзерләү өчен бюджет үтәлеше турында хисап тапшыра.

Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта карар проекты һәм бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта советка тапшырылырга тиешле башка документлар да бирелә. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә әзерләү бер айдан да артмаган вакытта башкарыла.

4. Бюджет үтәлеше турындағы еллық хисапка бәяләмә жирлекнең Контроль-хисап органы тарафынан жирлек Советына бер үк вакытта Башкарма комитетка да жибәрелә.

5. Бюджет үтәлеше турындағы еллық хисап авыл жирлеге Советына ағымдагы елның 1 маеннан да соңға калмыйча тапшырыла.

Бюджет үтәлеше турындағы еллық хисап белән бер үк вакытта жирлек Советының бюджет үтәлеше турында каары проекты, бюджет үтәлеше турында башка бюджет хисабы һәм консолидацияләнгән бюджет үтәлеше турында бюджет хисаплылығы, Россия Федерациясе бюджет законнарында караплан башка документлар тапшырыла.

6. Бюджет үтәлеше турындағы еллық хисапны қарау нәтижәләре буенча Совет бюджет үтәлеше турындағы каарарны раслау яисә кире кагу турында Карап кабул итә.

Бюджет үтәлеше турындағы каарар Совет тарафынан кире кагылган очракта, ул дөрес булмаган яисә тулы өзгөлдөрүлмәгән белешмәләр фактларын бетерү һәм бер айдан артмаган вакыт эчендә кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

7. Бюджет үтәлеше турындағы Совет каарары белән хисап финанс елына бюджет үтәлеше турындағы хисап, бюджет керемнәренең, өзгөмнәрләрниң һәм дефицитының (профициттың) гомуми күләмен күрсәтеп, расланана. Бюджет үтәлеше турындағы каарарга аерым күшүмталар белән күрсәткечләр расланана:

- бюджет керемнәрен классификацияләү кодлары буенча бюджет керемнәре;
- бюджет өзгөмнәрләрни ведомство структурасы буенча бюджет өзгөмнәры;
- бюджет өзгөмнәрләрни классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет өзгөмнәры;
- бюджет кытлыгын финанслау өзгөнлөрлөрни классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау өзгөнлөрлөр.

## **Статья 52. Муниципаль финанс контролен ғамәлгә ашыручы органдар**

1. Тышкы муниципаль финанс контроле бюджет хокук мәнәсәбәтләре өлкәсендә вәкаләтләрне тапшыру турындағы килешү нигезендә жирлекнең Контроль-хисап органы эшчәнлеге булып тора.

2. Бюджет хокук мәнәсәбәтләре өлкәсендә Эчке муниципаль финанс контроле төзелгән килешү нигезендә жирлек Башкарма комитетының контроль эшчәнлеге булып тора.

3. Муниципаль финанс тикшерүе органдарының бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.